

АНАЛІЗ РІВНЯ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ЄС

О.Г. Єсіна, ст. викладач

кафедра економічної кібернетики та інформаційних технологій

О.А. Борцайкіна, бакалавр

Факультет менеджменту, обліку та інформаційних технологій

Одеський національний економічний університет

В умовах глобалізації сучасний розвиток цифрової трансформації усіх галузей економіки вимагає рішучих дій з боку влади. Так, в Україні 17 листопада 2021 року, на засіданні Уряду було прийнято розпорядження «Про схвалення Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації» [1]. Реалізація даного розпорядження створить можливість для подальшої якісної цифрової трансформації, проведення автоматизації бізнес-процесів, а також автоматизації процесів у сфері державного внутрішнього контролю, моніторингу та оцінки фіскальних ризиків. Окремим фактором є те, що це дасть змогу збільшити конкурентоспроможність економіки України на міжнародному цифровому ринку.

Для визначення дійсного стану рівня цифрової трансформації України проаналізуємо та порівняємо її показники з показниками країн ЄС. Для дослідження обрано країни з різних регіонів ЄС для наочного відображення розвитку цифровізації: Естонія – представниця країн Балтії, Німеччина – країна Західної Європи, Швеція – країна Скандинавського півострова, Польща – представниця країн Східної Європи. Аналіз та порівняння проводились на основі Світового рейтингу цифрової конкурентоспроможності (WDCI) за даними 2021 року.

Рейтинг розглядає три фактори:

- знання, що охоплюють нематеріальну інфраструктуру, необхідну для вивчення та відкриття технологій;
- технологія, яка кількісно визначає ландшафт розвитку цифрових технологій;

– готовність до майбутнього, що вивчає рівень готовності економіки до цифрової трансформації.

У свою чергу, кожен із цих факторів поділяється на 3 субфактори, які висвітлюють кожен аспект аналізованих сфер. Загалом WDCI містить 9 таких субфакторів. Ці 9 субфакторів містять 52 критерії [2].

Проведемо аналіз на основі даних таблиці 1. Україна за 2021 рік посіла 54 місце з 64 країн рейтингу, що є низьким показником для європейського регіону. За загальними факторами дослідження має низку досягнень у сфері знань – 37 місце, однак проблемними аспектами української цифрової економіки залишаються розвиток технологій (58 місце) і готовність до майбутніх зрушень (58 місце), що супроводжує труднощі у реорганізації інформаційної системи в суспільстві. Порівнюючи з країнами ЄС, найближчий рівень розвитку за загальними факторами до східного регіону, що пояснюється територіальною та комунікаційною близькістю.

Таблиця 1 – Порівняння за загальними факторами рівня рейтингу

Країна	Загальне місце в рейтингу	Знання	Технологія	Готовність до майбутніх змін
Швеція	3	2	8	6
Німеччина	18	14	31	18
Естонія	25	27	25	20
Польща	41	38	41	39
Україна	54	37	58	58

Джерело: складено авторами за матеріалами [2]

Розглянемо таблицю порівняння України та країн ЄС за 9-ма субфакторами рейтингу WDCI (див. табл. 2).

Дослідження показало, що найсуттєвіші проблеми, які перешкоджають Україні зайняти високі місця у порівнянні з Естонією або Німеччиною є достатньо низький рівень технічної бази (57 місце), і це, незважаючи на значні успіхи Міністерства цифрової трансформації України за останні роки у діджиталізації е-врядування та оцифруванні бізнесу.

Іншою проблемою України постає невеликі можливості до фінансування та капіталовкладень (55 місце), однак є позитивні зрушення. 5 вересня 2022 року Європейська комісія підписала угоду про приєднання України до програми "Цифрова Європа" [3], що ініціює фінансування за кількома напрямками на суму

6 млрд євро. Також рейтинг викриває великі проблеми України у ІТ інтеграції (63 місце). Іншими словами, це проблеми у запровадженні єдиної інтегрованої системи у апаратному та програмному рівнях між державою та суб'єктами господарювання або домогосподарствами.

Таблиця 2 – Порівняння за субфакторами рівня цифровізації

Країна	Знання			Технології			Готовність до майбутнього		
	Здібності / талант	Освіта / тренінги	Наукова концентрація	Нормативна база	Капітал / інвестиції	Технологічна база	Адаптивні спроможності	Гнучкість бізнесу	ІТ інтеграція
Швеція	7	2	4	3	5	13	5	13	5
Німеччина	21	17	6	25	23	43	23	15	20
Естонія	29	8	45	28	33	20	20	25	25
Польща	43	44	28	53	47	38	28	44	45
Україна	46	18	55	46	55	57	54	45	63

Джерело: складено авторами за матеріалами [2]

Достатньо високим порівняно з іншими показниками в таблиці аналізу за субфакторами (див. табл. 2) є показник освіти – 18 місце. Слід зазначити, що даний напрям ґрунтовно підтримується державою, наприклад, впровадження проекту «ІТ - Generation», де українці безкоштовно зможуть отримати якісну ІТ-освіту [4]. Посередніми показниками виявили себе «нормативна база» (46 місце) та «гнучкість бізнесу» (45 місце), а також «здібності/талант» (46 місце). Порівнюючи з країнами ЄС, за кожним з 9 субфакторів Україна відстає від Швеції в середньому на 42 позиції, від Німеччини на 27, від Естонії на 23, а від Польщі приблизно лише на 8 місць. Визначимо основні напрями та цілі української цифрової трансформації на основі аналізу даних рейтингу WDCI:

- розширення інвестиційних потоків на цифровізаційні процеси та продовження розробки впровадження е-врядування;
- забезпечення ефективної кібербезпеки на всіх інформаційних та операційних рівнях, що зумовить надійність та стійкість критичної інфраструктури;

- розвиток теоретичної та нормативної бази; покращення цифрових технологій для досягнення підвищення конкурентоспроможності на європейському ринку;
- усунення законодавчих перешкод на шляху до цифрової трансформації як країни в цілому, так і підприємств;
- запровадження масштабних інвестиційних державних проєктів задля стимулювання як бізнесу, так і закордонних інвесторів до розвитку в напрямку цифровізації, розробок у новітніх технологій: штучного інтелекту, робототехніки тощо; державна підтримка інноваційної діяльності підприємців України;
- зниження цифрової нерівності в країні; розвиток та інтеграція відкритих державних даних у єдину систему, що забезпечить підвищення ефективності та прозорості державних органів.

Висновок. Таким чином, за результатами проведеного дослідження, основою цифровізації України і країн ЄС виступають технологічність, інноваційність, здатність та готовність країни до формування цифрової моделі суспільства. Порівняльний рейтинговий аналіз місця України серед країн ЄС за рівнем цифрового розвитку підтвердив, що національна економічна система має низку проблем щодо поступової цифрової трансформації, однак має і достатній потенціал до зрушень та активного реформування усталених стандартів. Одними з критичних програм розвитку можуть стати загальне впровадження інноваційних проєктів, збільшення інвестицій на розробку цих проєктів, зниження цифрової нерівності, стимулювання ІТ-бізнесу тощо. Це зумовить підвищення рівня цифровізації України та прискорить економічне піднесення та конкурентоспроможність на європейському ринку.

Література

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації» від 17.11.2021 № 1467-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1467-2021-p#Text>

2. IMD World Digital Competitiveness Ranking 2021. URL : https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/release-2021/digital_2021.pdf
3. Solidarity with Ukraine: Digital Europe Programme open to Ukraine to access calls for funding. URL : <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/solidarity-ukraine-digital-europe-programme-open-ukraine-access-calls-funding>
4. IT-Generation. URL: <https://it-generation.gov.ua>